

Asia: VN/28833/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (kansainvälinen suojele)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Turvapaikkapuhuttelupöytäkirjan läpikäynti:

Poliisihallituksella ei ole toimialaansa liittyvää lausuttavaa turvapaikkapuhuttelupöytäkirjan läpikäynnin tavasta.

Kansainvälistä suojeleä koskeviin päätöksiin liittyvien karkottamispäätösten täytäntöönpanokelpoisuus:

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan on hyvä, että nyt tehdyllä esityksellä pyritään selkeyttämään maastapoistamispäätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevan sääntelyn rakennetta, joka on nykyisellään monimutkainen.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan maastapoistamissääntelyn yhdenmukaistaminen tehostaa poliisin maastapoistamistoimintaa varsinkin niissä tapauksissa, kun maastapoistamispäätöksen saanut ulkomaalainen ei noudata saamaansa viranomaispäätöstä ja poliisi joutuu poistamaan hänet maasta. On hyvä, että nyt esitetään säädettäväksi uusintahakemusten yhteydessä tehtävien karkottamispäätösten täytäntöönpanosta samalla tavalla kuin jo nyt tehdään käännättämispäätösten osalta. Käännättämistä ja maasta karkottamista koskevien säännösten yhdenmukaistaminen tehostaa ja nopeuttaa maastapoistamista, kun karkotuspäätös tulee aiempaa nopeammin täytäntöönpanokelpoiseksi.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta on hyvä, että sellaiset ulkomaalaiset, joita ollaan karkottamassa rikoksiin syyllistymisen perusteella, eivät pysty jatkossa yhtä helposti estämään maasta poistamista tekemällä uusintahakemuksen siinä vaiheessa, kun poliisi aloittaa konkreettisen maastapoistamisen. Poliisille aiheutuu paljon työtä ja kustannuksia viime hetkellä peruuntuneista maastapoistoista. Esiitetty sääntely nopeuttaisi ja tehostaisi maastapoistamista, jolloin poliisin olisi mahdollista suunnata resursseja esimerkiksi rikostorjuntaan ja rikostutkintaan.

Suojeluaseman lakkauttaminen lähtömaahan matkustamisen johdosta:

Ulkomaalaislain mukaan maassa oleskelevalle ulkomaalaiselle annetaan turvapaikka, jos hän oleskelee kotimaansa tai pysyvän asuinmaansa ulkopuolella sen johdosta, että hänellä on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa siellä vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, ja jos hän pelkonsa vuoksi on haluton turvautumaan sanotun maan suojeluun.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan on hyvä, että sääntelyä selkiytetään ja kansalaisuusvaltioon tai entiseen pysyvään asuinmaahan matkustamista voidaan jatkossa pitää yhtenä kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamisen perusteena. Maahanmuuttoviraston tulee kuitenkin aina tehdä tapauskohtainen harkinta ja selvitys lähtömaahan matkustamisen syistä.

Viitteitä matkustamisesta alkuperämaahan voi tulla poliisin tietoon esim. sellaisissa tapauksissa, kun poliisi saa haltuunsa ulkomaalaisen kansallisen passin, jota ei ole aiemmin esitetty Suomen viranomaisille. Viranomaisten välisen yhteistyön tehostaminen edesauttaa väärinkäytösten paljastamista ja ennaltaehkäisyä. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan selkeämpi sääntely ehkäisee osaltaan turvapaikkaprosessin väärinkäyttöä.

Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan kelpoisuuden rajaaminen:

Ulkomaalaislain mukaan ulkomaalaiselle, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella, myönnetään pakolaisen matkustusasiakirja tai muukalaispassi. Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan kelpoisuusaluetta ei ole rajoitettu nykyisessä ulkomaalaislaissa.

Nyt esitetty matkustusasiakirjojen kelpoisuuden rajoittaminen kansalaisuusvaltioon ja entisen pysyvän asuinmaan osalta on Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kannatettava. Myös monet muut EU-jäsenmaat ovat rajanneet hakijan lähtömaan matkustusasiakirjan kelpoisuusalueen ulkopuolelle. Suomen viranomaisten myöntämän muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan käyttörajoitukset suhteessa lähtömaahan voivat osaltaan ennaltaehkäistä nuorten ja lasten hyväksikäyttöä niissä tapauksissa, kun heitä ollaan lähettämässä omaan tai vanhempiensa lähtömaahan ympärileikattavaksi tai pakkoavioliittoon.

Poliisihallituksen lausunto on kokonaisuudessaan kirjattu poliisin asiahallintajärjestelmään numerolla: POL-2024-173196.

Tyynelä Marjo
Poliisihallitus

